

správnost právní zásady zde hájené mluví ještě jeden důkaz. Ústav pojištění ztrácí se svými počátky daleko v minulosti, ale jistě je to již více než půl století, co pojišťovnictví nabylo ohromného rozmachu a nebývalého rozvoje. Případů, že jeden ze spoluvlastníků spáchá pojistný podvod, na př. zapálí pojištěný objekt, stal se už veliký počet, jest to tedy případ všem pojišťovnám dávno známý, i jest otázkou, proč pojišťovny nepojaly do pojišťovacích podmínek ustanovení, že pojistný podvod jednoho z pojistníků (pojištěnců) stíhá svými následky i druhého, všechny ostatní? Zjevně proč: protože by to odrazovalo i poctivé podílníky od pojištění na takovéto podmínky, neboť by podílník nebyl nikdy jist, že je opravdu pojištěn. Jestliže tedy pojišťovny mají snadnou možnost zájmy své hájiti, ale ve vlastním prospěchu toho nečiní, nemohou žádati, by se jejich pojišťovací podmínka, která postihuje po svém přirozeném smyslu jen skutečného vinníka, jak tu čl. 3 poj. podmínek žalované pojišťovny, pokud se týče sám zákon, jenž v § 55 podle jejich příkladu v týchž mezích se drží, vykládány byly násilně pro ně a proti druhé straně. Že na tom, když pojišťovna bude nucena vyplatiti podíl nevinného, není nic nemravného, je na bíledni, i mívá se tedy vývod dovolání, uplatňující nicotnost pro přičení se dobrým mravům podle § 879 obč. zák. již proto cílem, nehledíc k tomu, že předpis tento vztahuje se jen na uzavření smlouvy, nikoli na její plnění. Že konečně není tu případu § 1315 a) obč. zák., vysvětlil odvolatelce již prvý soudce a praví to výslovně i Ehrenzweig str. 190 č. 3a), z něhož ona vychází.

Čís. 9356.

Jest povinností podnikatele dráhy, by udržoval kolejiště v řádném stavu a ručí za škodu, již utrpěl cestující, vystoupivší z vozu dráhy, zachytiv se podpatkem v prohlubenině podél kolejnice. Míra spoluzavinění poškozeného.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1929, Rv II 495/29.)

Žalobce, vystoupiv z vozu pouliční dráhy a přecházeje druhou kolej dráhy, vstoupil do prohlubně a zlomil si nohu. Žalobě proti dráze o náhradu škody vyhověl procesní soud první stolice jen částečně, uznav zavinění dráhy jednou třetinou, spoluzavinění žalobcovo pak dvěma třetinami. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany. Důvody: Kodvolání strany žalované. Ježto bylo již právoplatně rozhodnuto, že úraz nebyl přivoděn příhodou v dopravě, zbývalo vyřešiti otázku, zda žalovaná není povinna náhradou škody podle předpisů občanského zákona. V tomto směru dospěl procesní soud k názoru, že žalované přičítati jest zavinění podle XXX. hlavy obč. zák., za něž žalobci zodpovídá. Odvolací soud schvaluje tento názor. Prvý soud zjišťuje ze smlouvy mezi žalovanou a správou státních silnic (nesprávně praví obcí M.) z 21. listopadu 1928 a z 15. května 1907, že žalovaná společnost převzala závazek starati se o to,

by hrany kolejí nepřechývaly přes povrch silnice. Bod 7 odst. IV. této smlouvy zní: »Das Profil, sowie das Niveau der Strassenteile darf bei dem Bau der Bahn in der Regel nicht verändert werden . . . . Die Schienen müssen ohne Vorsprung oder Vertiefung in die Ebene der Strasse gelegt werden. Die Schienenoberkanten dürfen demnach über die Strassenoberfläche nicht hervorrage n und wo dies infolge einer grösseren Abnützung der Strassenfahrbahn, oder aus anderen Ursachen, dann behufs allfälliger Ausgleichung des Niveaus bei seitlicher Anlage des Geleises nicht zu vermeiden ist, so soll mittelst Anschotterung aus festem, normalmässig geschlägeltem Schotter, oder durch Pflasterung der betreffenden Strassenstellen ein, sowohl dem Strassen, als auch dem Bahnverkehr entsprechendes Querprofil geschaffen werden. Das dazu, sowie zur currenten Erhaltung der Strasse überhaupt benötigte Material wird vom Strassenärar beige stellt.« Ustanovení bodu 7 nelze vykládati jen tak, že se jím stanoví toliko zásada pro kladení kolejnic za stavby. Při tomto názoru nebyla by žalovaná povinna postarati se o snížení kolejnic do roviny silničního tělesa, kdyby za provozu z jakýchkoliv příčin vystoupily nad povrch silnice, což zřejmě bylo by v rozporu s účelem ustanovení bodu 7. Jest zjištěno, že na části silnice mezi prvou kolejí, po níž přijel žalobce, a druhou kolejí byla vedle koleje prohlubenina as 15 cm hluboká, as 20—25 cm široká a 20—25 cm dlouhá. Nešlo tedy o prohlubeninu nepatrného rázu. Právem proto dospěl prvý soud k názoru, že na tomto místě vyčnívala kolejnice, byť i po jedné straně, nad povrch silnice prohlubeninou snížený a nebyla tedy s této strany kryta silničním tělesem. Bylo na žalované, by se podle bodu 7 smlouvy postarala o odstranění této závady. Zjištění prvého soudu na základě znaleckého posudku, že díra byla jen v menší míře způsobena provozem dráhy a hlavní příčinou vzniku díry byla silniční vozba, dešťová voda a rychlé opotřeben í šterku, kryje se s posudkem. Znalec ani v souhrnu posudku nevyklučuje spolupůsobení provozu dráhy, byť i v malém rozsahu. Znalec sice udal, že šterkovou vozovku i při největší píli a opatrnosti nelze udržovati v dobrém stavu, avšak též připojil, že vydlážděním vozovky po obou stranách kolejnice by rázem byly odstraněny veškeré obtíže a nemohly by vlivem provozu vzniknouti prohlubeniny, ježto opotřeben í kamenné dlažby vozidly je nepatrné a vliv dešťové vody úplně odstraněn. Není-li tedy vozovka po stranách kolejí vydlážděna, jak bylo stanoveno v bodě 7 smlouvy (mimo násypu z pevného normálně tlučeného šterku), nemůže se žalovaná odvolávati na nemožnost zamezení vzniku prohlubenin. Tím méně může se při tomto stavu věci odvolávati na to, že podle znaleckého posudku lze opravu vzniklých děr prováděti jen za mokrého počasí. Byl-li volen k vyrovnání niveau silnice ze způsobů v bodě 7 uvedených způsob k tomu nepostačující, jak jasně plyne ze znaleckého posudku, musí žalovaná nésti též důsledky toho, že se ve šterkové vozovce, nemající patřičné odolnosti, tvoří u kolejí prohlubeniny, které pak způsobují, že kolej není z boku kryta silničním tělesem, takže na straně prohlubeniny proti ustanovení bodu 7 vyčnívá nad povrch silnice snížený prohlubeninou. Proto bylo její po-

vinností, by se postarala o to, by prohlubenina na místě, kde žalobce utrpěl úraz, byla odstraněna a kolejnice z boku kryta silničním tělesem. Neučinila-li tak, právem přičítá jí procesní soud zavinění, za něž podle hlavy XXX. obč. zák. zodpovídá žalobci. Při tom je pro žalobce nerozhodné, kdo podle dohody mezi žalovanou a správou státních silnic provádí opravy silničního tělesa mezi kolejnicemi, a že podle smlouvy mezi obcí M. a správou státních silnic převzala obec M. vydláždění a udržování silnice, kde se stala nehoda. O d v o l á n í ž a l o b c o v o spatřuje nesprávné hodnocení důkazů a v důsledku toho nesprávné právní posouzení věci v tom, že procesní soud dospěl k názoru, že žalobce má na úraze převážnou měrou vinu a že podíl na zavinění určil na straně žalované jen $\frac{1}{3}$, na straně žalobcově $\frac{2}{3}$. Než i v tomto bodě schvaluje odvolací soud názor procesního soudu. Jak zjištěno na základě posudku Dr. N-a a chorobopisu nemocnice utrpěl žalobce zlomeninu pravé nohy před úrazem a tato noha nebyla v čase úrazu již zdráva. Bylo požadavkem obvyčejné opatrnosti (§ 1297 obč. zák.), by žalobce, přecházející část silnice, na níž byly položeny koleje dráhy, činil tak s náležitou pozorností. Této opatrnosti bylo u něho třeba ve zvýšené míře vzhledem k zdravotnímu stavu jeho pravé nohy, který mu nebyl neznám. Podle svědecké výpovědi Viléma K-a šel žalobce před ním obvyčejným krokem, nejel protivlak, nešla před nimi holka a k vlaku měli ještě hodinu času, čímž vyvrácen je údaj žalobcův v protokolu ze dne 17. července 1924, že měl naspěch k vlaku. Mohl tedy žalobce tím spíše věnovati více pozornosti cestě před sebou. Jak zjištěno, nebyla prohlubenina nikterak nepatrného rázu, takže ji žalobce při zcela obvyčejné pozornosti nemohl přehlédnouti, an ani netvrdil, že jest slabšího zraku. Proto jest schváliti názor procesního soudu, že žalobci je na úrazu přičítati větší zavinění než žalované straně. Poměr stanovený podle § 1304 obč. zák. na straně žalobcově $\frac{2}{3}$ a na straně žalované $\frac{1}{3}$, podle něhož mají strany nésti škodu vzniklou úrazem, odpovídá též podle názoru odvolacího soudu zavinění obou stran, které je na úrazu stihá podle zjištěného stavu věci.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalované dráhy, dovolání žalobcovu vyhověl potud, že uznal žalobní nárok po právu třemi čtvrtinami.

D ů v o d y:

K d o v o l á n í ž a l o v a n é: Napadený rozsudek ob stojí po stránce právní, a lze odkázati stranu žalovanou na jeho důvody, které vyhovují stavu věci a zákonu a nejsou vyvráceny vývody dovolacího spisu. Dodává se jen k námitkám žalované toto: Uplatňuje, že podle smlouvy nebyla povinna vykonávati udržovací práce na státní silnici a že proto tu není na její straně pasivní žalobní legitimace, že, i kdyby ji postihovala povinnost k udržování silnice a k odstranění tam vzniklých prohlubenin, oprava může se státi jen za mokrého počasí, poněvadž se jinak nový štěrk se starým štěrkem nespojí a silniční vozidla jej okamžitě zase z díry vytlačí, materiál k vydláždění dotyčného místa že jí nebyl správou stát-

ních silnic dodán, dále, že není obvyklé, odstraniti ihned jednotlivá poškození silničního tělesa, že zůstávají až do periodické opravy silnice a že není ani obvyklým silnice vydlážditi, konečně, že mezi vyčníváním vrchní hrany kolejnice nad povrchem silnice a mezi úrazem není příčinná souvislosti. Nižšími soudy bylo zjištěno a tomuto zjištění nelze již v dovolacím řízení odporovati, že žalobce, vystoupiv z pouliční dráhy, zachytil se podpatkem pravého střevice v podél a bezprostředně vedle kolejnice se nacházející prohlubenině as 15 cm hluboké, as 20—25 cm široké a 20—25 cm dlouhé. Šlo tu tedy o vadu, pokud se týče o poškození kolejiště samého, jehož udržování náleží dráze, ať již toto poškození bylo způsobeno jakoukoliv příčinou; neboť stanoví odst. 8 smlouvy: »Alle aus Anlass des Baues für den Betrieb der Bahn von der Bahnunternehmung hergestellten Baulichkeiten, Anlagen, Vorkehrungen hat die Bahnunternehmung auf ihre Kosten in gutem Stand zu erhalten.« Jestliže tedy vyčnívala kolejnice, byť i po jedné straně, nad povrch silnice prohlubeninou snížený a nebyla tedy s této strany kryta silničním tělesem, jak nařizeno v bodu 7 v odstavci třetím smlouvy, nedostála žalovaná své povinnosti, udržovati kolejiště v dobrém stavu, a ručí za škodu, která z tohoto opomenutí vzešla. Jde-li však o poškození kolejiště, není třeba obíratí se otázkou, koho postihuje povinnost k udržování silnice, zda jednotlivá poškození silnice se odstraňují teprve při periodických opravách, nikoli ihned, a zda jest obvyklé silnice vydlážditi. Podle odst. 8. smlouvy a podle §§ 1297, 1299 obč. zák. bylo věcí dráhy, by poškozené kolejiště na místě, jež podle vlastních údajů je velice frekventováno, opravila účelným způsobem; bylo na ní, by použila veškerých podle zkušenosti a podle vědy vhodných prostředků k odstranění nebezpečí, spojeného se zřízením a s provozem železnice, a nemůže se dovolávati toho, že šterkem může se státi oprava jen za mokrého počasí; že lze vozovku dráhy udržovati v dobrém stavu, vychází z posudku znalce, jenž prohlásil, že vydlážděním vozovky po obou stranách kolejnic by rázem byly odstraněny veškeré obtíže a nemohly by vlivem provozu vzniknouti prohlubeniny. Že k zařízení dráhy patří i kolejiště, není pochybné, rovněž ne, že prohlubenina taková, jak byla zjištěna v podél a vedle kolejnice sama o sobě může vésti k úrazu chodců, kteří přecházejí přes koleje dráhy; že konečně mezi vyčníváním vrchní hrany kolejnice nad povrchem silnice a mezi úrazem žalobcovým jest příčinná souvislost, bylo po skutkové stránce nižšími soudy zjištěno a nelze důvodně o tom pochybovati, že, kdyby kolejnice na jedné straně nebyla vyčnívala nad povrchem silnice, kdyby podél a kolem kolejnice nebyla prohlubenina, nemohl se žalobce v díře zachytiti podpatkem, spadnouti a zlomiti si nohu. Dovolání strany žalované není důvodné a nebylo mu proto vyhověti.

Naproti tomu je dovolání žalobcovo důvodné, pokud vytýká odvolacímu soudu, že nesprávně posoudil věc po stránce právní, připojiv se k názoru prvního soudu, že spoluzavinění žalobcovo jest větší, než zavinění strany žalované. Jest sice nižším soudům přisvědčiti potud, že žalobce měl povinnost při překročení silnice se chovati opatrně, to

tím spíše, an již před úrazem měl nohu zlomenou. Leč nelze přezírat, že chodec, jenž přechází silnici podle zjištění soudů velmi frekventovanou, musí též toho dbáti, by se vyhýbal vozidlům a , třebaže právě v době, kdy se žalobce ubíral silnicí, nejela pouliční dráha ani jiný povoz, musil především věnovati pozornost ruchu a dopravě na silnici, poněvadž se situace může neočekávaně změnit. Jestliže si tedy žalobce právě v okamžiku, kdy přecházel přes kolejnici, nevšiml díry, nelze to pokládati za zavinění tak veliké, jaké se zračí v tom, že dráha ponechala kolejiště v tak vadném stavu, jak bylo zjištěno. Takovéto přímé zanedbání povinnosti jest zaviněním větším, než neopatrnost, jež stihá žalobce. Bylo proto uznati, že nároky žalobcovy jsou po právu třemi čtvrtinami.

Čís. 9357.

Byla-li umluvena splatnost pohledávky dnem nastoupení dědictví dlužníkem, jest rozuměti nastoupením dědictví již dědickou přihláškou. Lhostejno, že byla napotom podána žaloba o neplatnost závěti. Účinky nastoupení dědictví trvají, dokud není o nastoupení dědictví právoplatně rozhodnuto, pozůstalost odevzdána a její projednání prohlášeno za skončené.

(Roz. ze dne 12. listopadu 1929, Rv I 1792/28.)

Žalovaná dluhovala žalobci 20.000 Kč, jež se zavázala zaplatiti podle možnosti, nejdéle však po nastoupení dědictví po smrti svého otce Jindřicha W-a. Jindřich W. zemřel dne 2. srpna 1925 a žalovaná se přihlásila dne 9. srpna 1926 k dědictví výminečně ze závěti, kterážto dědická přihláška byla na soud přijata. Proti žalobě o zaplacení 20.000 Kč namítala žalovaná najmě, že dosud nenastala splatnost zažalované pohledávky, ježto slovy »po nastoupení dědictví« jest rozuměti skutečné převzetí dědického podílu, nikoliv formální podání dědické přihlášky, ježto žalované teprve po skutečném převzetí dědictví bude umožněno, dosáhnouti prostředků k zaplacení dluhu. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* uznal podle žaloby, mimo jiné z těchto důvodů: Co se týče námítky, že nenastala splatnost, jde z dlužního úpisu na jevo, že se žalovaná zavázala, že zaplatí dluh nejdéle po nastoupení dědictví po smrti Jindřicha W-a. Jde jen o to, co jest rozuměti slovy »po nastoupení«. Že Jindřich W. zemřel v roce 1925, jest soudu známo. Rovněž, že se žalovaná přihlásila za dědičku výminečně. Nastoupením dědictví se rozumí ujetí se držby dědictví (viz slovní rejstřík k občanskému zákoníku komentář Stubenrauchův). Z použití slov nastoupení dědictví v §§ 800, 802, 805 a 809 obč. zák. jde bezpochyby na jevo, že jest rozuměti nastoupením dědictví přihlášením se k dědictví a přijetím této přihlášky. Avšak, i kdyby se nesdílel tento názor, musí býti podle svědecké výpovědi H-a vzato za prokázáno, že při stanovení doby splatnosti dluhu měly strany výslovně na mysli zadání a přijetí dědické přihlášky a že